

IZ GLASIL OZD

DONITIVI RAZGLEDI

Oktober – mesec inovacij v Donitu

Akcija Predlagaj nekaj koristnega se je v Donitu že dobro vkoreninila. Ima namen spodbuditi slehernega Donitovca, da bi začel razmišljati o tem, kako izboljšati lastno in skupno delo, ne glede na to ali dela v proizvodnji ali v strokovnih službah. Poleg tega je namen te akcije, da začnemo tudi med delom stalno razmišljati o izboljšavah, o racionalnejšem delu, o zmanjšanju stroškov skratka o produktivnejšem delu. Za smiselne predloge so predvidene nagrade po 50.000 din. Letos pa je uvedena še novost in sicer, da bodo trije najboljše predlogi še posebej nagradjeni (prva nagrada 200.000, druga 150.000 in tretja 100.000 din).

LITOSTROJ

Novi gigant HE Bekhme

Izgradnja večnamenskega hidroenergetskega projekta HE Bekhme v Iraku bo v naslednjih sedmih letih nova preizkušnja znanja in sposobnosti Litostroja.

Z izdelavo šestih Francisovih turbin in ostale opreme z močjo po 260 MW, ki bodo dale skupno 260 MW največje vgrajene moči, stopa Litostroj v novo obdobje projektiranja in graditve vodnih turbin – velikank in s tem v čas, ko bo moral strniti vse sile, predvsem pa znanje in izkušnje, da si pridobi nove reference doma in v svetu.

Tanjugova vest iz Iraka 1. oktobra 1988 je potrdila, da je bila na ta dan dejansko podpisana ta, za Litostroj velika pogodba in pomembna zato, ker z njo stopamo v največji večnamenski hidroenergetski projekt te vrste, ki se danes gradi. Vrednost del je 66,5 milijona dolarjev.

DEKORATIVNA

Dekorativen pod novo taktirko

Novi generalni direktor Boris Verbič je v začetku oktobra nastopil svojo funkcijo v Dekorativni. Po stroki je diplomiran ekonomist z bogatimi izkušnjami, saj je delal na številnih pomembnih funkcijah med drugim kot svetovalec republiškega sekretarja za gospodarstvo, novinar-dopisnik iz Bruslja, predstavnik Turistične zveze Jugoslavije v Parizu in do zaposlitve v Dekorativni kot sodelavec na inštitutu za ekonomska raziskovanja.

Ob imenovanju je med drugim dejal: »Zavedam se izjemne tveganosti odločitve in priznam, da me je na trenutke strah lastnega poguma. Pri dosedanjem delu sem si nabral precej znanja in izkušenj, ki pomenijo kapital, ki ga želim izkoristiti tudi v praksi. Seveda takšna odločitev pomeni velik izziv, ki pa sem ga sprejel pod dvema predpostavkama in sicer, da se bomo pod pritiskom vse hujše gospodarske krize končno nedvoumno odločili za tržno gospodarstvo in da bodo direktorji, katerih funkcijo so v sedemdesetih letih povsem razvrednotili, spet dobili na pomenu.«

INTEGRAL

Kako omejiti črno kroniko na naših cestah?

Pri nas umre za posledicami prometnih nezgod 200 do 250 ljudi več kot v sosednjih državah, če vzamemo za kriterij število prebivalcev, posledice za prometnimi nezgodami so težje, pasivna varnost pa bistveno manjša, je zapisano v oceni prometne varnosti v cestnem prometu SRS za leto 1987, ki sta jo izdelala Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in RSNZ. Če smo do predlani že zaznavali počasne pozitivne premike k večji varnosti, se je trend v letu 1986 zopet obrnil, porast nesreč pa se nadaljuje tudi v letošnjem letu. Vsi napor, ki so bili vloženi s strani milice in društev, ki se ukvarjajo s prometno vzgojo, so tako v zadnjih dveh letih razvrednoteni. Očitno denarne kazni in pozivanje k večji prometni kulturi vseh udeležencev niso dovolj, zato je stekla akcija za »nacionalni program -10%«, ki si izdaja cilj vsakoletno zmanjšanje prometnih nezgod za 10%. Pričenja se z novim koledarskim letom in bo potekala do konca leta 1992.

Namesto Dežnika je v Šiški nova delovna organizacija KROJ

Osem mesecev po uvedbi časnega ukrepa družbenega varstva v delovni organizaciji Dežnik je izvršni svet občine Šiška lahko ugotovil, da poteka sanacija uspešno, na zadnji seji zbora združenega dela v Šiški pa so delegati sprejeli sklep o prenehanju ukrepa.

Dežnik je lansko poslovno leto zaključil s 103 milijoni dinarjev izgube ob neurejenem in neuspešnem poslovanju zaradi pomanjkanja vodstvenih delavcev. Socialno ogroženost zaposlenih, ki so ukrep družbenega varstva sprejeli z odprtimi rokami, je prekinilo šele zanimanje delovne organizacije Kroj, ki sicer šteje po svojih poslovnih uspehih med najtrdnjše v Jugoslaviji na svojem področju, vendar pa je imel Kroj probleme s prostorom in diskvalifikacijami. Kroj je torej Dežniku pomagal najprej s tem, da je delavce, ki niso imeli dovolj dela, vključil v svoj proizvodni program, računovodstvo Kroj

pa je uredilo celotno knjigovodstvo, plačali so vse zapadle obveznosti do dobaviteljev, kredite in obveznosti iz dohodka, tako da je Dežnik od junija dalje lahko poravnava tekoče obveznosti v petnajstih dneh. Hkrati so v obeh delovnih organizacijah tekle priprave za priključitev Dežnika v Kroj. Referendum so v Kroju in Dežniku izvedli 20. septembra, za priključitev je glasovalo v Kroju 70, v Dežniku pa 90 odstotkov delavcev. V začetku oktobra so delavci nekdanjega Dežnika postali zaposleni v Kroju, tako da je vsem zagotovljena popolna socialna varnost.

Aktivnosti Kroja, ki prenaša sedež aktivnosti iz občine Center v občino Šiška, so zdaj namenjene pridobivanju projektne dokumentacije, saj bodo na lokaciji Dežnika gradili poslovno-proizvodni objekt, za katerega imajo že vsa potrebna soglasja. Zidati naj bi začeli v začetku prihodnjega leta.

L. Z.

LEK podpisal pogodbo o skupnem vlaganju

V septembru je tovarna LEK s podjetjem IVOCALAR VIVADENT iz LIECHTENSTEINA podpisala pogodbo o skupnem vlaganju v proizvodnjo umetnih zob. Njihov tuji partner bo v okviru pogodbe prispeval predvsem opremo v skupni vrednosti 1,5 milijona švicarskih frankov. V Lekovi poslovni enoti Dren na Prevaljah že teče gradnja novega obrata, ki bo zagotavljal kakovostno proizvodnjo celotnega dentalnega programa. Skupni projekt z imenom IVOLEK bo zaključen predvidoma v prvem trimesečju prihodnjega leta, redna proizvodnja pa bo stekla do poletja. Z uvedbo umetnih zob v program dentalnih izdelkov pa Lek ne zaključuje tega področja, temveč namerava ponudbo dentalnih izdelkov še naprej izpopolnjevati.

Lek je dentalne izdelke uvedel v proizvodnjo leta 1978, ko je bila podpisana pogodba o poslovno tehničnem sodelovanju, po kateri je Lek prevzel v finalizacijo in dodelavo celo vrsto že razvitih, takrat sodobnih materialov. Prvi izdelki so bili s po-

dročja konservative, preventive in protetike. Hkrati z uvajanjem skupnih izdelkov je Lek pripravil tudi lastni program, imenovan LEKODENT. Te izdelke je izdeloval za domače tržišče in za izvoz. V 10 letih proizvodnje je bilo izdelanih preko 80 izdelkov v več kot 130 različnih oblikah.

Kot rezultat dolgoletnega sodelovanja s podjetjem IVOCALAR VIVADENT se je Lek odločil tudi za proizvodnjo umetnih zob na osnovi tuje tehnologije. Naš licenčni partner je namreč razvil trislojni poliakrilatni zob z nekaj izrazitimi prednostmi, ki mu dajejo posebno mesto v okviru ponudbe umetnih zob, tako v Jugoslaviji kot v svetu. Zobje so izdelani iz najsodobnejših materialov po najsodobnejši tehnologiji. Predstavljali bodo dobro nadomestilo za snemno-protetične izdelke, ki jih je bilo potrebno že po krajšem času uporabe obnavljati zaradi slabe kakovosti. V Leku pričakujemo, da bo več kot 60% proizvodnje iz skupnega obrata šlo v izvoz na konvertibilna področja.

Vesna Žarkovič

KAKO DO NOVIH ZNANJ

Enostavno za delavce v obrti

Če je medobčinski sklad za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, do zdaj le vračal stroške obiskovanja tečajev, seminarjev in šol, bo odslej prešel v štirinajstih občinah ljubljanskega območja še med organizatorje dopolnilnega izobraževanja delavcev pri obrtnikih. S tako obliko izpopolnjevanja znanj je pričel poskusno že spomladi za gostince in sicer v sodelovanju s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Ljubljana. S to šolo sedaj razširja sodelovanje, saj dodaja raznovrstnim krajsim in daljšim tečajem še več oblik šolanja ob delu.

Poleg gostinskih delavcev bo sklad povabil k nekajdnevni strokovni tečajem v sodelovanju z Narta studiem delavke iz frizerskih salonov, v sodelovanju z Inštitutom za varilstvo delavce, ki opravljajo najrazličnejša varilska dela, v sodelovanju z delavsko univerzo Cene Štupar nekaj izbranih tečajev in v sodelovanju z Zavodom za izobraževanje in kulturo Litija tudi nekaj tečajev in šol. O tem, kdaj in kje bodo potekali posamezni tečaji, bo sklad redno obveščal po radiu Glas Ljubljane (UKV 102,4 megaherca), radiu Trbovlje in generalno tudi v časniku Delavec

v obrti, ki izhaja okrog 20. v mesecu.

SKLAD KRIJE V CELOTI STROŠKE TEČAJEV, v nekaterih primerih tudi nadomestilo bruto osebnega dohodka.

Ker že pišemo o tem, da postaja sklad za izobraževanje delavcev pri obrtnikih na ljubljanskem območju tudi organizator namenskih tečajev za izpopolnjevanje znanja zaposlenih v samostojnem osebnem delu, še navedimo, da je prosil osnovne organizacije sindikata delavcev v obrti po občinah, obrtna združenja in zvezo obrtnih združenj, da bi mu posredovali plane izobraževanja in druge dejavnosti, v katere so vključeni tudi delavci pri obrtnikih, da bi jih lahko uvrstil v letni programski in finančni plan. Do seje predsedstva in komisije za izobraževanje v začetku septembra je prejel le najavo sekcije cementnarjev, da bo pripravila seminar v Grosupljem.

Delavci v občinah Grosuplje, Hrustnik, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Ribnica, Trbovlje in Zagorje lahko po predhodnem skupnem dogovoru, na račun sklada organizirajo prek svoje OO ZS ogled ali pa izvedbo kulturnih prireditelj.

Stane Jesenovec

V LJUBLJANSKEM POTNIŠKEM PROMETU

Štrajk, izsiljevanje ali oboje? (II)

»To, kar se sedaj dogaja med zaposlenimi v ljubljanskem potniškem prometu (MPP), lahko mirno zapišemo, da v tej kuhinji, v kateri so vso stvar zakuhal delavci mehaničnih delavnic, sedaj pa jo nadaljujejo vozniki, marsikaj smrdi, smrdi pa najprej na izsiljevanje in šele potem zahteva po večjem zaslužku«, s to uvodoma zapisali v prejšnji številki našega glasila – Javna tribuna. Spraševali smo se tudi kaj bo prinesel 17. oktober, dan, ko naj bi avtobusi MPP ostali kar v garažah v znak protesta, ker se jim ni uresničila zahteva po zaslužku, ki je ob upoštevanju vseh upravičenih postavk, neupravičen. Štrajka tega dne ni bilo, tudi v kuvertah 1.200.000 dinarjev kolikor so zahtevali ne, čeprav smo uporabniki storitev MPP že dobobra občutili naslednje dni. Res je, da se v DO INTEGRAL soočajo z gmotnimi težavami, na pomanjkanje denarja smo tako vajeni, kot tudi

denimo jamranja Elektro Ljubljana in še nekaterih, ki se še vedno monopolo obnašajo toda kot kaže, mnogi vendarle prihajajo do spoznanja, da izsiljevanja in štrajki niso več kos potrošniškemu žepu, pa naj bo ta še tako globok. To velja tudi za Integral, oz. voznike MPP. Uporabnike storitev MPP pa je nedolgo tega zbolelo ob prebiranju ankete med vozniki v dnevnem časopisu. Nihče od vprašanih voznikov ni znal pojasniti, kjer so vzroki za takšno stanje, kaj bi se dalo izboljšati na področju javnega prevoza in nenazadnje prometne kulture tako voznikov kot uporabnikov MPP. V pomislek pa tole: vsakdanji režim v vozilih MPP naj ocenjujejo uporabniki in ne od daleč in v avtomobilu, kajti to je jalova cena in še revnejše ugotavljanje dejanskega stanja v Integralovih zeleznih...

Jože Čurin

Združitev TOZD »IZREDNI PREVOZI« z DO »EUROTRANS«

Temeljna organizacija Izredni prevozi Medvode v sestavi DO VEKTOR, ki skrbi za prevoz blaga v cestnem prometu se je v letu 1988 znašla na razpotju: ali bo ostala na stranskem tiru DO Vektor in delala zgolj za preživetje ali pa bodo pogumnejši v svojem razvoju. Odločili so se za slednje in v skanju rešitev našli novega partnerja uspešno in izvozno naravnano transportno organizacijo EUROTRANS iz Ribnice. Pri pregledu razvojnih programov so oboji namreč ugotovili, da so zreli za združitve, saj bodo s skupnimi močmi veliko lažje izpeljali načrtane programe na področju transportnih storitev.

Odrpito pismo družbenopolitičnim organizacijam in javnosti v zvezi z gradnjo skladišča nevarnih snovi DO Polikem na Rudniku pri Ljubljani

Čeprav je bila javnost že večkrat obveščena o tvegani gradnji skladišča nevarnih kemičnih snovi, ki ga gradi DO Polikem na Rudniku pri Ljubljani, ugotavljamo krajani KS BARJE, GALJEVICA, KRIM, LAVRICA, PERUZZI in RUDNIK, da je obveščena o tem še premajhna in neuspešna. Z gradnjo kljub prepovedi nadaljujejo z največjo možno hitrostjo. Zato vas na kratko obveščamo o neprimerni lokaciji in nevarnosti za prebivalstvo cele Ljubljane.

Prvotno projektno dokumentacijo je izdelal INA Projekt. Zaradi etape gradnje je projekt spremenil LIZ Inženiring. V tem projektu gradnje, po katerem Polikem tudi gradi, je prišlo do občutnih sprememb v pogledu požarne in ekološke varnosti in s tem do večje možnosti okužbe ozračja, vode in tal. Ker projekt ne ustreza niti jugoslovanskim, kaj šele zahodnoevropskim predpisom, je gradnja objektov skladišč prve etape prve faze neustrezna.

Lokacijske odločbe in gradbeno dovoljenje za gradnjo skladišča je izdala občina Ljubljana Vič-Rudnik. Zaradi prevelikih količin nevarnih snovi in kršenja pristojnosti občine, je Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora lokacijsko odločbo preklinal in ustavil gradnjo. Žal pa je kasneje dovolil izvesti nekatera nujna dela. POLIKEM je dovoljenje izkoristil in gradi vse objekte s pospešeno naglico naprej. S tem vlaga še več denarja v tvegano gradnjo z namenom, prikazati javnosti, da je prekliz gradnje ob toliko visokih vloženi denarnih sredstvih nemogoče. Omenjeni Komite vodi sedaj ponovno akcijo o lokacijskem postopku. Ker nismo bili krajani omenjenih KS o sprejemu zazidalnega načrta pred leti dovolj oziroma popolnoma obveščeni o gradnji skladišč nevarnih kemičnih snovi na Rudniku, sedaj ne dopustimo, da se ponovna akcija lokacijskega postopka vodi le za krajane, ki stanujejo v dvestometerskem pasu blizu skladišča. To je problem življenjske nevarnosti širšega področja in tudi samega mesta Ljubljane.

Izvršni svet Skupščine mesta Ljubljane je na podlagi naših zahtev sprevidel tveganje gradnje in je ustanovil Komisijo za ponovno presojo ekoloških vidikov urbanistične ureditve industrijske cone VP 1/2 Rudnik. Predstavniki omenjene Skupščine in občine Ljubljana Vič-Rudnik so na javnih zborih krajanov jasno povedali, da bo strokovno mnenje te Komisije obvezujoče za krajane, graditelja in vse upravne organe. Komisija je ocenila, da je lokacija skladišča kemičnih snovi na Rudniku zaradi naravnih danosti izredno tvegana oziroma neprimerna. Opozorila je tudi, da bo zaradi naravnih danosti gradnja zahtevala izredno visoka finančna sredstva. Ob pomoči Požarnega inženirja iz Radovljice je Komisija tudi ugotovila, da projekt ne ustreza predpisom.

Komisija je ugotovila, da bi prišlo v primeru nesreče (požar, potres, človeška nepazljivost itd.) do hude nesreče. Ob požaru bi zaradi termičnega razpada kemičnih spojin nastale smrtno strupene snovi, ki bi lahko vplivale na življenje ljudi in živali do 10 km ali še več od skladišča. To pa so posledice in iz njih izvirajoče odgovornosti, ki jih ne bi smeli prevzeti noben upravni organ ali ustanova pri ponovni izdaji lokacijskega dovoljenja. V zvezi s tem zahtevamo, da bodo zares obvezujoča dognanja omenjene Komisije.

Še posebej moramo poudariti, da je locirana gradnja skladišča na izredno nevarnem potresnem ozemlju, ki ga prečkajo številne prelomnice, na slabih barjanskih tleh s podtalno vodo na površini in na poplavnem ozemlju. V primeru požara ni moči zadržati odpadnih voda ali snovi od gašenja, ker je nivo zgradb skoraj na višini podtalnice in bi te vode po gašenju teklo neposredno preko potokov v Ljubljano in Savo. Poleg tega je barjanska kotlina pozimi in jeseni večinoma brez vetrov oz. nepevtrana; meritve so pokazale, da v ostalih letnih časih pihajo vetrovi večinoma proti mestu Ljubljana, katere središče je oddaljeno od skladišča samo 4 km zračne črte. Države Zahodne Evrope že upoštevajo navodila OECD, naj se kemična industrija in njena skladišča preselijo iz naseljenih predelov. V porog tem navodilom pa se nadaljuje z pripravo zazidalnega načrta nove soseske Ilovica za 15.000 prebivalcev. Načrt predvideva objekte, ki bodo dosti višji od običajnih objektov na Barju. Le to naj bi bilo oddaljeno od skladišč na Rudniku le nekaj več kot 200 metrov. Le kdaj bo prevladal zdrav razum in ekološka osvoboditev ljudi nad trenutno kratkoročno ekonomiko?

Kljub zgornjim opozorilom izredno poudarjamo, da nismo načelno proti gradnji industrijske cone na Rudniku. Zahtevamo le, da te gradnje vsake posamič in vse skupaj zagotovo potrebno varnost ožji in širši okolici vključno s celotno Ljubljano upoštevajo s tem obstoječe in predvidene razmere.

Prosimo vas, da nam pomagate pri obvestitvi vseh prebivalcev Ljubljane o gradnji skladišča nevarnih kemičnih snovi na Rudniku. Zahtevamo izvedbo referenduma celotne Ljubljane o možnostih gradnje skladišča na Rudniku. Na referendumu se naj prebivalci izjasnijo tudi o ukinitvi dvomljivih skladišč kemičnih snovi v Ljubljani, ki ne odgovarjajo predpisom o varnosti. Nadalje zahtevamo takojšnjo ustavitve vseh del pri gradnji skladišč na Rudniku še pred izvedbo referenduma. Upamo, da bomo z zdravo pametjo in strpnim dogovorom dosegli pametno rešitev, saj smo drugače v nasprotnem primeru prisiljeni z lastnimi telesi preprečiti gradnjo skladišča, kjer bi opravljali za ljudi in okolje tvegano kopičenje nevarnih kemičnih snovi.

Vrednost:
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
– Bežigrad
– Center
– Moste-Polje
– Vič-Rudnik

KRAJANI KRAJEVNIH SKUPNOSTI
Barje, Galjevica, Krim, Lavrica, Peruzzi in Rudnik